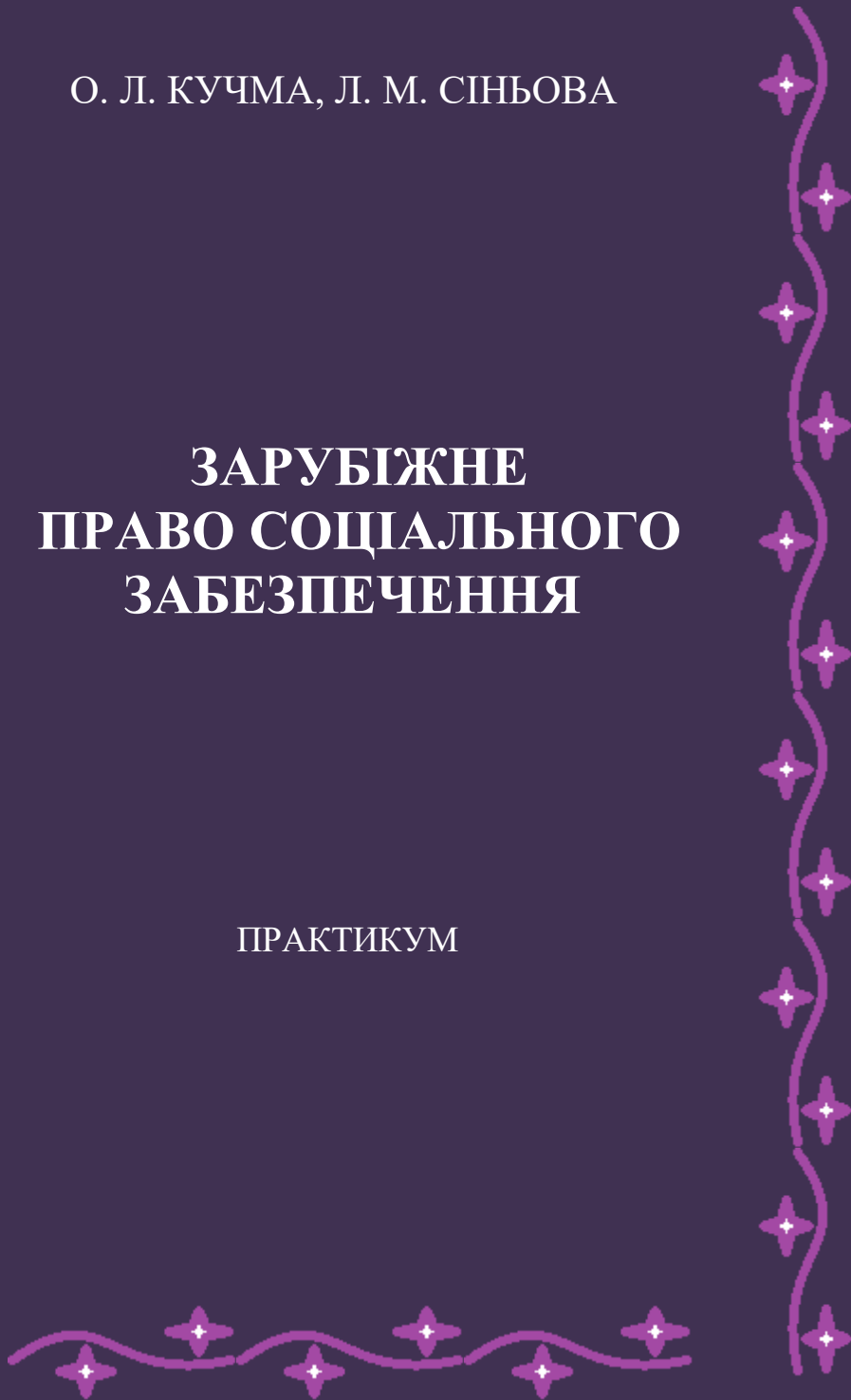

О. Л. КУЧМА, Л. М. СІНЬОВА

**ЗАРУБІЖНЕ
ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

ПРАКТИКУМ

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

ПРАКТИКУМ

КИЇВ – 2020

УДК 349.3 (477) (076.1)
К 95

Рекомендовано до друку Вченою радою юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 12 від 21.05.2020 р.)

Рецензенти:

В. М. Андрійв, доктор юридичних наук, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

С. М. Вишновецька, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу юридичного факультету Національного авіаційного університету

О. Л. Кучма, Л. М. Сіньова

К-95 Зарубіжне право соціального забезпечення. Практикум для студентів юридичного факультету. – Київ: ФОП Маслаков, 2020. – 80 с.

ISBN 978-617-7862-41-2

Мета практикуму полягає у засвоєнні студентами основних положень міжнародного законодавства у сфері соціального забезпечення та тісно пов'язаних з ними правовідносин, навчитись правильно тлумачити та застосовувати норми міжнародного законодавства про соціальний захист населення, приймати обґрунтовані рішення в сфері правового регулювання відносин, що регламентуються правом соціального забезпечення держави.

Практикум стане в нагоді науковцям, викладачам, аспірантам, студентам, юристам. А також для всіх, хто цікавиться зарубіжним правом соціального забезпечення.

УДК 349.3 (477) (076.1)

ISBN 978-617-7862-41-2

© Кучма О.Л., 2020

© Сіньова Л.М., 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1	
ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА	
ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОД ТА СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....	15
ТЕМА 2. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ТА ДЖЕРЕЛА ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	17
ТЕМА 3. ПРАВОВІДНОСИНИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ТА ЇХ СУБ'ЄКТИ.....	19
ТЕМА 4. СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ ТА СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ У СИСТЕМІ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	23
ТЕМА 5. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	25
ТЕМА 6. ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....	27

ТЕМА 7. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ДЕРЖАВНИХ СОЦІАЛЬНИХ ДОПОМОГ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПІЛЬГ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ....	29
ТЕМА 8. ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВІ ОЗНАКИ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ. СИСТЕМА СТРАХОВОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	32
КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ.....	35
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 1.....	37

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

ТЕМА 9. НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	39
ТЕМА 10. СОЦІАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ.....	42
ТЕМА 11. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАЗАХСТАНУ.....	45
ТЕМА 12. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ США.....	48
ТЕМА 13. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.....	51
ТЕМА 14. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НІМЕЧЧИНИ.....	54
ТЕМА 15. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФРАНЦІЇ.....	57

ЗМІСТ

ТЕМА 16. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КИТАЮ ТА	
ЯПОНІІ.....	60
КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ.....	63
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ЗМІСТОВОГО	
МОДУЛЯ 2.....	64
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	66
ПИТАННЯ НА ІСПИТ.....	76

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Зарубіжне право соціального забезпечення» є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньо–кваліфікаційного рівня «Магістр» за спеціальністю «Правознавство» на пряму підготовки «Право» на юридичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Викладається у першому семестрі II курсу магістратури денної та заочної форми навчання і завершується формою контролю – іспитом.

Навчальна дисципліна полягає у формуванні в студентів системи теоретичних знань і практичних навичок щодо застосування норм зарубіжного законодавства про соціальне забезпечення при настанні відповідних соціальних випадків.

Практикум до навчальної дисципліни «Зарубіжне право соціального забезпечення» допоможе студентам орієнтуватися в системі джерел законодавства соціального забезпечення зарубіжних країн та в системі міжнародно-правового регулювання соціального забезпечення; аналізувати, систематизувати та узагальнювати норми права соціального захисту зарубіжних країн; розрізняти відносини, які регулюються правом соціального захисту від відносин, які регулюються іншими галузями права (теорія права, трудове право, право соціального забезпечення, цивільне право, цивільно-процесуальне право, адміністративне право,

фінансове право, кримінальне право, історія права зарубіжних країн).

У результаті вивчення дисципліни «Зарубіжне право соціального забезпечення» досліджуються міжнародні правові акти, закони та підзаконні акти, які регулюють соціальне забезпечення населення; правовий статус суб'єктів права соціального забезпечення в зарубіжних країнах; історичний розвиток зарубіжних систем соціального забезпечення; загальні засади загальнообов'язкового державного страхування в зарубіжних країнах; правове регулювання здійснення недержавного пенсійного забезпечення в зарубіжних країнах; правове регулювання надання спеціальних пенсій в зарубіжних країнах; види, підстави та порядок надання соціальних допомог, послуг та пільг в країнах Європи.

Практикум «Зарубіжне право соціального забезпечення» допоможе студенту орієнтуватись та засвоїти нагальні проблеми з зарубіжного законодавства в сфері соціального забезпечення.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I

ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

ТЕМА 1. Поняття, предмет, метод та система соціального забезпечення в зарубіжних країнах

1. Поняття права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
2. Предмет, система та сутність права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
3. Роль держави у соціальному забезпеченні населення в зарубіжних країнах.

ТЕМА 2. Міжнародно-правові стандарти та джерела права соціального забезпечення зарубіжних країн

1. Міжнародно-правові стандарти права соціального забезпечення зарубіжних країн.
2. Вплив міжнародно-правових стандартів права соціального забезпечення зарубіжних країн на українське право соціального забезпечення.

ТЕМА 3. Правовідносини соціального забезпечення зарубіжних країн та їх суб'єкти.

1. Поняття та види правовідносин соціального забезпечення зарубіжних країн.
2. Суб'єкти правовідносин соціального забезпечення зарубіжних країн.

ТЕМА 4. Соціальні стандарти та соціальні гарантії у системі права соціального забезпечення зарубіжних країн

1. Поняття соціальних стандартів та соціальних гарантій.
2. Види та становлення основних моделей соціального захисту у світі.
3. Соціальні стандарти та соціальні гарантії у системі соціального захисту країн ЄС.
4. Соціальні стандарти та соціальні гарантії у системі соціального забезпечення Казахстану.

ТЕМА 5. Поняття та види загальнообов'язкового державного соціального страхування зарубіжних країн.

1. Поняття та характеристика соціального страхування зарубіжних країн.
2. Соціальне страхування в країнах ЄС.
3. Соціальне страхування в США.

ТЕМА 6. Загальнообов'язкове державне соціального страхування на випадок безробіття в зарубіжних країнах.

1. Поняття та ознаки загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття в зарубіжних країнах.
2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в країнах ЄС.
3. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в США.

ТЕМА 7. Поняття та види державних соціальних допомог та соціальних пілг в зарубіжних країнах.

1. Поняття та ознаки державних соціальних допомог та соціальних пілг в зарубіжних країнах.
2. Класифікація та порядок призначення державних соціальних допомог та соціальних пілг в зарубіжних країнах.

ТЕМА 8. Поняття та правові ознаки страхових виплат. Система страхового пенсійного забезпечення зарубіжних країн.

1. Поняття та правові ознаки страхових виплат.
2. Система страхового пенсійного забезпечення в країнах ЄС.
3. Система страхового пенсійного забезпечення в США.

Розділ II

ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 9. Недержавне пенсійне забезпечення зарубіжних країн

1. Поняття недержавного пенсійного забезпечення.
2. Система недержавного пенсійного забезпечення в країнах ЄС.
3. Система недержавного пенсійного забезпечення в США.

Тема 10. Соціальне обслуговування та діяльність соціальних служб

1. Поняття соціального обслуговування.
2. Система соціального обслуговування в країнах ЄС.
3. Система соціального обслуговування в США.
4. Діяльність соціальних служб в зарубіжних країнах.

Тема 11. Право соціального забезпечення Казахстану

1. Поняття соціального забезпечення за законодавством Казахстану.
2. Система соціального забезпечення за законодавством Казахстану.
3. Джерела соціального забезпечення Казахстану.

Тема 12. Право соціального забезпечення США

1. Поняття соціального забезпечення за законодавством США.
2. Історія становлення соціального забезпечення США.
3. Система та особливості соціального забезпечення за законодавством США.
4. Джерела соціального забезпечення США.

Тема 13. Право соціального забезпечення Великої Британії.

1. Історія становлення соціального забезпечення Великої Британії.
2. Система та особливості соціального забезпечення за законодавством Великої Британії.
3. Джерела соціального забезпечення Великої Британії.

Тема 14. Право соціального забезпечення Німеччини

1. Історія становлення соціального забезпечення Німеччини.
2. Система соціального забезпечення Німеччини.
3. Джерела соціального забезпечення Німеччини.

Тема 15. Право соціального забезпечення Франції

1. Історія становлення соціального забезпечення Франції.
2. Система соціального забезпечення Франції.
3. Джерела соціального забезпечення Франції.

Тема 16. Право соціального забезпечення Китаю та Японії

1. Історія становлення соціального забезпечення Китаю.
2. Система та джерела соціального забезпечення Китаю.
3. Історія становлення соціального забезпечення Японії.
4. Система та джерела соціального забезпечення Японії.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/ п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лек ції	Семі нари	С / Р
Змістовий модуль 1 ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА				
1	Тема 1 <i>Поняття, предмет, метод та система зарубіжного права соціального забезпечення.</i>	2	0,5	5
2	Тема 2. <i>Міжнародно-правові стандарти та джерела зарубіжного права соціального забезпечення</i>	1	0,5	5
3	Тема 3. <i>Правовідносини соціального забезпечення зарубіжних країн та їх суб'єкти</i>	2	1	6
4	Тема 4. <i>Соціальні стандарти та соціальні гарантії у системі соціального забезпечення зарубіжних країн</i>	1	0,5	5
5	Тема 5. <i>Поняття та види загальнообов'язкового державного соціального страхування зарубіжних країн</i>	1	0,5	5

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6	Тема 6. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в зарубіжних країнах	1	1	5
7	Тема 7. Поняття та види державної соціальної допомоги та соціальних пільг в зарубіжних країнах	2	1	5
8	Тема 8. Поняття та правові ознаки страхових виплат. Система страхового пенсійного забезпечення зарубіжних країн	2	1	6
	Модульна контрольна робота 1		1	
Змістовий модуль 2. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА				
9	Тема 9. Недержавне пенсійне забезпечення зарубіжних країн.	2	1	5
10	Тема 10. Соціальне обслуговування та діяльність соціальних служб	2	1	5
11	Тема 11. Соціальне забезпечення Казахстану	1	1	5
12	Тема 12. Соціальне забезпечення США	2	1	5
13	Тема 13. Соціальне забезпечення Великої Британії	2	0,5	5
14	Тема 14. Соціальне забезпечення Німеччини	1	0,5	5

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

15	Тема 15. <i>Соціальне забезпечення Франції</i>	1	0,5	5
16	Тема 16. <i>Соціальне забезпечення Китаю та Японії</i>	1	0,5	5
	<i>Модульна контрольна робота 2</i>		1	
	<i>Іспит</i>			
	ВСЬОГО	24	14	82

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекцій – **24 год.**

Семінари – **14 год.**

Самостійна робота – **82 год.**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

ТЕМА 1.

ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОД ТА СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Лекція 1. Поняття, предмет, метод та система соціального забезпечення в зарубіжних країнах.

Практичне заняття 1.

1. Поняття права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
2. Предмет, система та сутність права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
3. Роль держави у соціальному забезпеченні населення в зарубіжних країнах.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (5-7 країн):

№ п/п	Назва країни	Визначення права соціального забезпечення
1.		
2.		

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

---

2. Заповніть наступну таблицю (2-3 країни):

№ п/п	Назва країни	Схематичне зображення системи права соціального забезпечення
1.		
2.		

3. Теми для аналітичної довідки:

1. Становлення та розвиток соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
2. Вплив права зарубіжних країн на розвиток права соціального забезпечення в Україні.
3. Сформулюйте поняття права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
4. Проаналізуйте методи права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
5. Характеристика системи права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.

Увага! При підготовці завдань для аналізу використовуються держави крім США, Казахстану, Великої Британії, Німеччини, Франції, Китаю та Японії, за винятком завдань, у яких безпосередньо зазначені вищезгадані держави.

ТЕМА 2.

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ТА ДЖЕРЕЛА ПРАВА
СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.**

**ЛЕКЦІЯ 2. Міжнародно-правові стандарти та джерела права
соціального забезпечення зарубіжних країн.**

Практичне заняття 2.

1. Міжнародно-правові стандарти права соціального забезпечення зарубіжних країн.
2. Вплив міжнародно-правових стандартів права соціального забезпечення зарубіжних країн на українське право соціального забезпечення.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (5-7 соціальних прав):

№ п/п	Соціальне право особи	Реквізити міжнародного нормативно-правового акта, у якому дане право закріплене та його короткий зміст
1.		
2.		

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

---

2. Складіть порівняльну таблицю (2-3 норми):

№ п/п	Норма міжнародного нормативно–правового акту	Норма аналогічної норми в українському законодавстві	Адаптована версія норми в українському законодавстві
1.			
2.			

3. Теми для аналітичної довідки:

1. Джерела права соціального забезпечення зарубіжних країн.
2. Обґрунтуйте класифікацію джерел права соціального забезпечення зарубіжних країн.
3. Проаналізуйте вітчизняну та міжнародну систему права соціального забезпечення.
4. Значення міжнародних і європейських стандартів для реалізації соціальних прав громадян України.
5. Соціальні права й соціальні стандарти в системі прав людини, їх взаємозв'язок.

ТЕМА 3.

ПРАВОВІДНОСИНИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ТА ЇХ СУБ'ЄКТИ

Лекція 3. Правовідносини соціального забезпечення зарубіжних країн та їх суб'єкти.

Практичне заняття 3.

1. Поняття та види правовідносин соціального забезпечення зарубіжних країн.
2. Суб'єкти правовідносин соціального забезпечення зарубіжних країн.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (2-3 країни):

№ п/п	Спосіб соціального захисту	Назва країни	Назва уповноваженого органу	Повноваження
1.	Підтримка безробітних			
2.	Соціальне обслуговування ветеранів війни			

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

3.	Піклування про малозабезпечених			

2. Заповніть наступну таблицю (1 соціальний ризик на вибір, 2-3 країни на вибір):

№ п/п	Соціальні ризики	Назва країни	Учасники правовідносин	Права	Обов'язки
1.	Нещасний випадок на виробництві	Країна 1	Учасник 1		
			Учасник 2		
			Учасник 3		
		Країна 2			
2.	Інвалідність				
3.	Старість				

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

4.	Тимчасова втрата працевдатності					
5.	Безробіття					
6.	Втрата годувальника					

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

7.	Народження дитини				

3. Теми для аналітичної довідки:

1. Суб'єкти правовідносин у сфері соціального забезпечення.
2. Соціальні допомоги та виплати з коштів Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.
3. Порядок і строки проведення страхових виплат Фондом соціального страхування у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.
4. Система міжнародних організацій, діяльність яких пов'язана з регулюванням праці, пенсійного забезпечення, соціальних допомог.
5. Характеристика державних соціальних гарантій у сфері оплати праці, пенсійного забезпечення, соціальних допомог.

ТЕМА 4.

СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ ТА СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ У СИСТЕМІ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Лекція 4. Соціальні стандарти та соціальні гарантії у системі права соціального забезпечення зарубіжних країн.

Практичне заняття 4.

1. Поняття соціальних стандартів та соціальних гарантій.
2. Види та становлення основних моделей соціального захисту у світі.
3. Соціальні стандарти та соціальні гарантії у системі соціального захисту країн ЄС.
4. Соціальні стандарти та соціальні гарантії у системі соціального забезпечення Казахстану.

Завдання для самостійної роботи.

1. Дослідіть формування споживчого кошика (аналогічної розрахункової величини) зарубіжних країн (2-3 країни).

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

---

2. Заповніть наступну таблицю (5-7 країн):

№п/п	Назва країни	Мінім. з/п	Середня з/п	Мінім. пенсія за віком	Середня пенсія за віком	Прожитковий мінімум (аналогічна розрахункова величина)
1.						
2.						

3. Теми для аналітичної довідки:

1. Дайте оцінку ролі та значення соціальної політики у системі соціального захисту країн ЄС.
2. Проаналізуйте Європейський кодекс соціального забезпечення.
3. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт.
4. Державні соціальні програми: загальна характеристика.
5. Застосування державних соціальних стандартів та нормативів у сфері соціального забезпечення.

ТЕМА 5.

**ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО
СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

**ЛЕКЦІЯ 5. Поняття та види загальнообов'язкового
державного соціального страхування зарубіжних країн.**

Практичне заняття 5.

1. Поняття та характеристика соціального страхування зарубіжних країн.
2. Соціальне страхування в країнах ЄС.
3. Соціальне страхування в США.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (5-7 країн):

№ п/п	Назва країни	Види соціального страхування (перерахувати назви)
1.		
2.		

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

---

2. Порівняйте розміри матеріального забезпечення за різними видами соціального страхування (4-5 країн):

№ п/п	Назва країни	Розміри матеріального забезпечення			
		Безробіття (min-max)	Нещасний випадок (min-max)	Тимчасова втрата працездатності (min-max)	Пенсія за віком (min-max)
1.					
2.					

3. Теми для аналітичної довідки:

1. Поняття і сутність загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
2. Поняття, принципи та види загальнообов'язкового державного соціального страхування зарубіжних країн.
3. Національна та зарубіжна система страхування: порівняльний аналіз.
4. Особливості функціонування окремих видів соціального страхування у економічно розвинених країнах світу.
5. Соціальна політика держави у період реформ та завдання соціального страхування.

ТЕМА 6.

**ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ
НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ**

**ЛЕКЦІЯ 6. Загальнообов'язкове державне соціальне
страхування на випадок безробіття в зарубіжних країнах**

Практичне заняття 6.

1. Поняття та ознаки загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття в зарубіжних країнах.
2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в країнах ЄС.
3. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в США.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (5-7 країн):

№ п/п	Назва країни	Строк отримання соціального забезпечення	Документи, які необхідні для отримання
1.			
2.			

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

---

2. Дослідіть політику працевлаштування громадян держави та іноземних громадян (4-5 країн):

№ п/п	Назва країни	Відсоток працевлаштованих іноземних громадян	Процедура працевлаштування іноземних громадян
1.			
2.			

3. Теми для аналітичної довідки:

1. Правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття в Україні.
2. Управління соціальним страхуванням на випадок безробіття.
3. Матеріальне забезпечення на випадок безробіття та соціальні послуги.
4. Організаційно-правові умови здійснення соціального страхування на випадок безробіття.
5. Соціально-економічні передумови виникнення страхування на випадок безробіття.

ТЕМА 7.

**ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ДЕРЖАВНИХ СОЦІАЛЬНИХ ДОПОМОГ ТА
СОЦІАЛЬНИХ ПІЛЬГ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ**

**ЛЕКЦІЯ 7. Поняття та види державних соціальних допомог
та соціальних пільг в зарубіжних країнах**

Практичне заняття 7.

1. Поняття та ознаки державних соціальних допомог та соціальних пільг в зарубіжних країнах.
2. Класифікація та порядок призначення державних соціальних допомог та соціальних пільг в зарубіжних країнах.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (2-3 країни, 2-3 виду допомоги в кожній країні):

№ п/п	Назва країни	Вид державної соціальної допомоги	Умови отримання
1.			
2.			

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

3.			

2. Заповніть наступну таблицю (3-4 країни, 2-3 виду пільги для кожної країни):

№ п/п	Назва країни	Соціальна пільга	Категорії одержувачів
1.			
2.			
3.			

3. Теми для аналітичної довідки:

1. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю в зарубіжних країнах.
2. Проаналізуйте зарубіжний досвід надання соціальних послуг, здійснення соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах.

3. Стандарти соціального захисту сімей з дітьми за Європейською соціальною хартією (переглянутою).
4. Державні соціальні програми: світовий досвід та можливості його застосування в Україні.
5. Підстави для відмови в наданні допомоги по тимчасовій непрацездатності в зарубіжних країнах.

ТЕМА 8.

ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВІ ОЗНАКИ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ. СИСТЕМА СТРАХОВОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

ЛЕКЦІЯ 8. Поняття та правові ознаки страхових виплат. Система страхового пенсійного забезпечення зарубіжних країн

Практичне заняття 8.

1. Поняття та правові ознаки страхових виплат.
2. Система страхового пенсійного забезпечення в країнах ЄС.
3. Система страхового пенсійного забезпечення в США.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (4-5 країн):

№ п/п	Назва країни	Вид пенсійного забезпечення	Умови отримання	Документи
1.				
2.				

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

---

2. Порівняйте системи страхового пенсійного забезпечення в різних країнах (1-2 порівняння із запропонованих):

№ п/п	Країни	Спільні риси	Відмінні риси
1.	ЄС		
	США		
2.	Африка		
	Азія		
3.	ЄС		
	Африка		
4.	ЄС		
	Азія		
5.	США		
	Африка		
6.	США		
	Азія		

3. Теми для аналітичної довідки:

1. Пенсійне страхування та пенсійне забезпечення: загальна характеристика.

2. Охарактеризуйте пенсійне страхування в зарубіжних країнах.

3. Сутність пенсійної системи та її місце в забезпеченні соціальної безпеки суспільства.

Змістовий модуль 1. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

---

4. Дослідіть адаптацію зарубіжного досвіду розвитку системи пенсійного страхування.
5. Загальносвітові тенденції розвитку системи фінансового забезпечення пенсійного захисту населення.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 1:

1. Поняття зарубіжного права соціального забезпечення.
2. Предмет, система та сутність зарубіжного права соціального забезпечення.
3. Поняття «держава соціального благоденства».
4. Вплив міжнародно-правових стандартів зарубіжного права соціального забезпечення на українське право соціального забезпечення.
5. Поняття та види правовідносин соціального забезпечення зарубіжних країн.
6. Види соціальних гарантій у системі соціального забезпечення зарубіжних країн.
7. Види та становлення основних моделей соціального забезпечення у світі.
8. Поняття та характеристика соціального страхування зарубіжних країн.
9. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в країнах ЄС. Порівняти декілька країн.
10. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в США. Особливості.
11. Класифікація та порядок призначення державних соціальних допомог та соціальних пільг в зарубіжних країнах. Відмінність від державних соціальних допомог та соціальних пільг України.

12. Поняття та правові ознаки страхових виплат. Система страхового пенсійного забезпечення в країнах ЄС. Порівняти декілька країн.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 1:

1. Європейська соціальна хартія (переглянута): Прийнята 3 травня 1996 року, [ратифікована із заявами Законом від 14.09.2006] / Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 51. – С. 2096.
2. Загальна декларація прав людини: Проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року / Уманский А.М., Сумцов В.Г. Международные трудовые нормы и рекомендации. – Луганск: Изд-во Восточноукр. гос. ун-та, 1999. – С. 189–196.
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 19 грудня 1966 року: Ратифікований Указом Президії Верховної Ради УРСР від 19.10.1973 // Соціальний захист: (спецвипуск). – серпень. – 1998. – С. 105–111.
4. Про рівне ставлення та рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящих із сімейними обов'язками: Конвенція МОП № 156 від 23.06.1981 р. [ратифікована Законом України від 22.10.1999 р.] // Офіційний вісник України. – 1999. – № 43. – Ст. 2134.
5. Конвенції МОП: а) № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення (1952 р.); б) № 117 про основні цілі і норми соціальної політики (1962 р.); в) № 118 про рівноправність у соціальному забезпеченні (1962 р.); г) № 157 про збереження прав в галузі соціального забезпечення (1982

р.) // Міжнародне законодавство про охорону праці: В 3-х т. -
К.: Основа, 1997. - Т.3.

6. Основи законодавства України про загальнообов'язкове
державне соціальне страхування від 14 січня 1998 р. № 16/98-
ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 23. - Ст.
121.

7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування
: Закон України : від 23.09.1999 р. № 1105-XIV.

8. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування
: Закон України : від 09.07.2003р. № 1058-IV.

9. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні
гарантії : Закон України : від 05.10.2000 р. № 2017-III //
Офіційний вісник України, 2000, № 44 (17.11.2000), ст. 1876.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

**ТЕМА 9. НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ
КРАЇН**

**Лекція 9. Недержавне пенсійне забезпечення зарубіжних
країн**

Практичне заняття 9.

1. Поняття недержавного пенсійного забезпечення.
2. Система недержавного пенсійного забезпечення в країнах ЄС.
3. Система недержавного пенсійного забезпечення в США.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (5-7 країн):

№ п/п	Назва країни ЄС	Характеристика системи недержавного пенсійного забезпечення
1.		
2.		

Змістовий модуль 2. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

---

2. Заповніть наступну таблицю:

№ п/п		Характеристика системи недержавного пенсійного забезпечення
1.	США	

3. Порівняйте системи недержавного пенсійного забезпечення в країнах ЄС та США (4-5 країн):

№ п/п	Назва країни	Недоліки	Переваги
	Країни ЄС		
1.			
2.			
3.			
4.			
	США		

4. Теми для аналітичної довідки:

1. Адаптація зарубіжного досвіду функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні.
2. Охарактеризуйте стан недержавного пенсійного забезпечення в Україні та в країнах ЄС.
3. Зарубіжний досвід правового статусу недержавних пенсійних фондів.

4. Становлення та розвиток недержавного пенсійного забезпечення в Україні та зарубіжних країнах.
5. Сучасний стан та перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні та зарубіжних країнах.

**ТЕМА 10. СОЦІАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ**

**Лекція 10. Соціальне обслуговування та діяльність
соціальних служб**

Практичне заняття 10.

1. Поняття соціального обслуговування.
2. Система соціального обслуговування в країнах ЄС.
3. Система соціального обслуговування в США.
4. Діяльність соціальних служб в зарубіжних країнах.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (5-7 країн):

№ п/п	Назва країни ЄС	Характеристика системи соціального обслуговування
1.		
2.		

2. Заповніть наступну таблицю:

№ п/п		Характеристика системи соціального обслуговування
1.	США	

Змістовий модуль 2. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

---

3. Порівняйте системи недержавного пенсійного забезпечення в країнах ЄС та США (4-5 країн):

№ п/п	Назва країни	Недоліки	Переваги
	Країни ЄС		
1.			
2.			
3.			
4.			
	США		

4. Заповніть наступну таблицю (3-4 країни):

№ п/п	Назва країни	Повноваження соціальної служби	Підстави притягнення посадових осіб до відповідальності
1.			
2.			
3.			
4.			

5. Теми для аналітичної довідки:

1. Поняття соціального обслуговування населення, його принципи і форми.
2. Проаналізуйте систему соціального обслуговування та соціальних служб в Україні та в зарубіжних країнах.
3. Завдання та функції центрів соціальних служб для сімей, дітей та молоді.
4. Проблеми розвитку та реформування соціальних послуг в Україні та в зарубіжних країнах.
5. Сучасний стан соціальних послуг в Україні та в зарубіжних країнах.

ТЕМА 11. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАЗАХСТАНУ

Лекція 11. Право соціального забезпечення Казахстану

Практичне заняття 11.

1. Поняття соціального забезпечення за законодавством Казахстану.
2. Система соціального забезпечення за законодавством Казахстану.
3. Джерела соціального забезпечення Казахстану.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (3-4 види соціального забезпечення):

№ п/п	Вид соціального забезпечення	Визначення поняття
1.		
2.		

Змістовий модуль 2. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

---

2. Заповніть наступну таблицю (3-4 види соціального забезпечення):

№ п/п	Вид соціального забезпечення / уповноважений орган	Умови отримання	Підстави відмови у отриманні / припинення отримання
1.			
2.			

3. Заповніть наступну таблицю (3-4 нормативно-правових акта):

№ п/п	Нормативно- правовий акт	Види соціального забезпечення	Середній розмір соціального забезпечення
1.			
2.			

4. Теми для аналітичної довідки:

1. Історія розвитку законодавства про соціальне забезпечення Казахстану.

2. Доктринальні підходи казахських науковців на поняття соціального захисту населення.

3. Поняття та особливості джерел соціального забезпечення Казахстану.

4. Про систематизацію знань про право соціального забезпечення Казахстану.

5. Теоретичні проблеми права соціального забезпечення у контексті соціальної політики Казахстану.

ТЕМА 12. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ США

Лекція 12. Право соціального забезпечення США

Практичне заняття 12.

1. Поняття соціального забезпечення за законодавством США.
2. Історія становлення соціального забезпечення США.
3. Система та особливості соціального забезпечення за законодавством США.
4. Джерела соціального забезпечення США.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (3-4 види соціального забезпечення):

№ п/п	Вид соціального забезпечення	Визначення поняття
1.		
2.		

Змістовий модуль 2. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

---

2. Заповніть наступну таблицю (3-4 види соціального забезпечення):

№ п/п	Вид соціального забезпечення / уповноважений орган	Умови отримання	Підстави відмови у отриманні / припинення отримання
1.			
2.			

3. Заповніть наступну таблицю (3-4 нормативно-правових акта):

№ п/п	Нормативно-правовий акт	Види соціального забезпечення	Середній розмір соціального забезпечення
1.			
2.			

4. Теми для аналітичної довідки:

1. Особливості права соціального забезпечення в США.
2. Державні служби соціального забезпечення в США.
3. Соціальні програми із утримання малозабезпечених в США.
4. Загальна характеристика соціальної допомоги в США.
5. Система соціального забезпечення в США

**ТЕМА 13. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕЛИКОЇ
БРИТАНІЇ**

**Лекція 13. Право соціального забезпечення Великої
Британії.**

Практичне заняття 13.

1. Історія становлення соціального забезпечення Великої Британії.
2. Система та особливості соціального забезпечення за законодавством Великої Британії.
3. Джерела соціального забезпечення Великої Британії.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (3-4 види соціального забезпечення):

№ п/п	Вид соціального забезпечення	Визначення поняття
1.		
2.		

Змістовий модуль 2. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

---

2. Заповніть наступну таблицю (3-4 види соціального забезпечення):

№ п/п	Вид соціального забезпечення / уповноважений орган	Умови отримання	Підстави відмови у отриманні / припинення отримання
1.			
2.			

3. Заповніть наступну таблицю (3-4 нормативно-правових акта):

№ п/п	Нормативно- правовий акт	Види соціального забезпечення	Середній розмір соціального забезпечення
1.			
2.			

4. Теми для аналітичної довідки:

1. Особливості системи соціального забезпечення в Великій Британії.
2. Соціальна політика та соціальна робота з безробітними у Великій Британії.
3. Проблеми безробіття у Великій Британії.
4. Соціальний захист у Великій Британії.
5. Соціальні служби у Великій Британії.

ТЕМА 14. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НІМЕЧЧИНИ

Лекція 14. Право соціального забезпечення Німеччини

Практичне заняття 14.

1. Історія становлення соціального забезпечення Німеччини.
2. Система соціального забезпечення Німеччини.
3. Джерела соціального забезпечення Німеччини.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (3-4 види соціального забезпечення):

№ п/п	Вид соціального забезпечення	Визначення поняття
1.		
2.		

Змістовий модуль 2. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

---

2. Заповніть наступну таблицю (3-4 види соціального забезпечення):

№ п/п	Вид соціального забезпечення / уповноважений орган	Умови отримання	Підстави відмови у отриманні / припинення отримання
1.			
2.			

3. Заповніть наступну таблицю (3-4 нормативно-правових акта):

№ п/п	Нормативно-правовий акт	Види соціального забезпечення	Середній розмір соціального забезпечення
1.			
2.			

4. Теми для аналітичної довідки:

1. Розвиток соціального законодавства в Німеччині.
2. Соціальне забезпечення у Федеративній Республіці Німеччина.
3. Розвиток державного соціального страхування в сучасних умовах (на прикладі Німеччини).
4. Дослідіть види соціального страхування Німеччини.
5. Фінансове забезпечення соціального захисту в Німеччині.

ТЕМА 15. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФРАНЦІЇ

Лекція 15. Право соціального забезпечення Франції.

Практичне заняття 15.

1. Історія становлення соціального забезпечення Франції.
2. Система соціального забезпечення Франції.
3. Джерела соціального забезпечення Франції.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (3-4 види соціального забезпечення):

№ п/п	Вид соціального забезпечення	Визначення поняття
1.		
2.		

Змістовий модуль 2. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

---

2. Заповніть наступну таблицю (3-4 види соціального забезпечення):

№ п/п	Вид соціального забезпечення / уповноважений орган	Умови отримання	Підстави відмови у отриманні / припинення отримання
1.			
2.			

3. Заповніть наступну таблицю (3-4 нормативно-правових акта):

№ п/п	Нормативно-правовий акт	Види соціального забезпечення	Середній розмір соціального забезпечення
1.			
2.			

4. Теми для аналітичної довідки:

1. Система соціального захисту населення у Франції.
2. Проаналізуйте державну пенсійну систему Франції.
3. Дослідіть види допомог французької системи соціального страхування.
4. Проаналізуйте пенсійний вік у Франції.
5. Функції соціальних працівників у Франції.

**ТЕМА 16. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КИТАЮ ТА
ЯПОНІЇ**

**Лекція 16. Право соціального забезпечення Китаю та
Японії.**

Практичне заняття 16.

1. Історія становлення соціального забезпечення Китаю.
2. Система та джерела соціального забезпечення Китаю.
3. Історія становлення соціального забезпечення Японії.
4. Система та джерела соціального забезпечення Японії.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (2 види соціального забезпечення Китаю та 2 види соціального забезпечення Японії):

№ п/п	Вид соціального забезпечення	Визначення поняття
1.		
2.		

Змістовий модуль 2. ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

---

2. Заповніть наступну таблицю (2 види соціального забезпечення Китаю та 2 види соціального забезпечення Японії):

№ п/п	Вид соціального забезпечення / уповноважений орган	Умови отримання	Підстави відмови у отриманні / припинення отримання
1.			
2.			

3. Заповніть наступну таблицю (2 нормативно-правового акта Китаю та 2 нормативно-правового акта Японії):

№ п/п	Нормативно-правовий акт	Види соціального забезпечення	Середній розмір соціального забезпечення
1.			
2.			

4. Теми для аналітичної довідки:

1. Китайська модель соціального захисту населення: становлення, перспективи, проблеми.
2. Пенсійне забезпечення в Китаї та Японії.
3. Страхування у разі безробіття в КНР.
4. Соціальна політика Японії в контексті соціального забезпечення.
5. Дослідіть модель соціальної роботи в Японії.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 2:

1. Поняття та система недержавного пенсійного забезпечення країн ЄС або США.
2. Поняття та система соціального обслуговування в країнах ЄС або США.
3. Діяльність соціальних служб в зарубіжних країнах. Особливості.
4. Поняття, система та джерела соціального забезпечення за законодавством Казахстану.
5. Поняття та система соціального забезпечення за законодавством США.
6. Історія становлення соціального забезпечення США.
7. Система та особливості соціального забезпечення за законодавством Великої Британії.
8. Джерела соціального забезпечення за законодавством Великої Британії.
9. Система та джерела соціального забезпечення Німеччини.
10. Система та джерела соціального забезпечення Франції.
11. Система та джерела соціального забезпечення Японії.
- 12 Система та джерела соціального забезпечення Китаю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 2:

1. Європейська соціальна хартія (переглянута): Прийнята 3 травня 1996 року, [ратифікована із заявами Законом від 14.09.2006] / Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 51. – С. 2096.
2. Загальна декларація прав людини: Проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року / Уманский А.М., Сумцов В.Г. Международные трудовые нормы и рекомендации. – Луганск: Изд-во Восточноукр. гос. ун-та, 1999. – С. 189–196.
3. Конвенції МОП: а) № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення (1952 р.); б) № 117 про основні цілі і норми соціальної політики (1962 р.); в) № 118 про рівноправність у соціальному забезпеченні (1962 р.); г) № 157 про збереження прав в галузі соціального забезпечення (1982 р.) // Міжнародне законодавство про охорону праці: В 3-х т. - К.: Основа, 1997. - Т.3.
4. Соглашение о гарантиях прав граждан в области пенсионного обеспечения между Арменией, Беларусью, Казахстаном, Кыргызстаном, Российской Федерацией, Таджикистаном, Туркменистаном, Узбекистаном и Украиной, подписанное 13 марта 1992 года в Москве.
5. Конвенція про захист права на організацію та процедури визначення умов зайнятості на державній службі № 151 :

Конвенція Міжнародної організації праці від 27 черв. 1978 р. –
Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_187.

6. Повідомлення Європейської комісії для Ради та Європейського парламенту «Ширша Європа – Сусідні країни : нова структура відносин з нашими східними та південними сусідами», м. Брюссель. 1.03.2003 // Європейський Союз та Україна : стратегія відносин в контексті розширення : матеріали Міжнар. конф., Київ, 23 вересня 2003 р. – К., 2003. – С. 85–109.

7. Вінер М. Пенсійні системи країн Латинської Америки // Україна: аспекти праці. — 2000. — № 5. — С. 35—37.

8. Ганслі Теренс М. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки. - К.:Либідь, 1996. – 210 с

9. Павленко М. Світовий досвід функціонування систем соціального страхування. Уроки для України // Україна: аспекти праці. — 2002. — № 6. С. 30—36.

10. Свобода об'єднання на практиці: извлеченные уроки : глобальный доклад, представленный в соответствии с механизмом реализации Декларации МОТ об основополагающих принципах и правах в сфере труда // Международное бюро труда. – Женева, 2008. – 137 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

10. Європейська соціальна хартія (переглянута): Прийнята 3 травня 1996 року, [ратифікована із заявами Законом від 14.09.2006] / Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 51. – С. 2096.
11. Загальна декларація прав людини: Проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року / Уманский А.М., Сумцов В.Г. Международные трудовые нормы и рекомендации. – Луганск: Изд-во Восточноукр. гос. ун-та, 1999. – С. 189–196.
12. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 19 грудня 1966 року: Ратифікований Указом Президії Верховної Ради УРСР від 19.10.1973 // Український часопис прав людини. – 1995. – № 1. – С. 91–109.
13. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 19 грудня 1966 року: Ратифікований Указом Президії Верховної Ради УРСР від 19.10.1973 // Соціальний захист: (спецвипуск). – серпень. – 1998. – С. 105–111.
14. Про рівне ставлення та рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящих із сімейними обов'язками: Конвенція МОП № 156 від 23.06.1981 р. [ратифікована Законом України від 22.10.1999 р.] // Офіційний вісник України. – 1999. – № 43. – Ст. 2134.

15. Конвенції МОП: а) № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення (1952 р.); б) № 117 про основні цілі і норми соціальної політики (1962 р.); в) № 118 про рівноправність у соціальному забезпеченні (1962 р.); г) № 157 про збереження прав в галузі соціального забезпечення (1982 р.) // Міжнародне законодавство про охорону праці: В 3-х т. - К.: Основа, 1997. - Т.3.

16. Соглашение о гарантиях прав граждан в области пенсионного обеспечения между Арменией, Беларусью, Казахстаном, Кыргызстаном, Российской Федерацией, Таджикистаном, Туркменистаном, Узбекистаном и Украиной, подписанное 13 марта 1992 года в Москве.

17. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 р. № 16/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 23. - Ст. 121.

18. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України : від 23.09.1999 р. № 1105-XIV.

19. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України : від 09.07.2003р. № 1058-IV.

20. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України : № 2017-III від 05.10.2000р. // Офіційний вісник України, 2000, № 44 (17.11.2000), ст. 1876.

21. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України : № 1533-III від

02.03.2000р. // Офіційний вісник України, 2000, № 13 (14.04.2000), ст. 505.

Додаткова:

1. Конвенція про захист права на організацію та процедури визначення умов зайнятості на державній службі № 151 : Конвенція Міжнародної організації праці від 27 черв. 1978 р. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_187.
2. Конвенція про сприяння колективним переговорам : Конвенція Міжнародної організації праці від 19 черв. 1981 р. № 154. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_006.
3. Повідомлення Європейської комісії для Ради та Європейського парламенту „Ширша Європа – Сусідні країни : нова структура відносин з нашими східними та південними сусідами”, м. Брюссель. 1.03.2003 // Європейський Союз та Україна : стратегія відносин в контексті розширення : матеріали Міжнар. конф., Київ, 23 вересня 2003 р. – К., 2003. – С. 85–109.
4. Андреев В.С. Правоотношения по государственному социальному страхованию в СССР. – М., 1962.
5. Андрусишин Б.І. Робітничі політики українських урядів (1917-1920 рр.): автореф. дис. ... д-ра іст. наук: спец. 07.00.01 / Б.І. Андрусишин / Ін-т укр. археографії та джерелознавства України. – К., 1997. – 44 с.

6. Асланян Г. Двосторонній план дій чи нове „домашнє завдання” для України // Лабораторія законодавчих ініціатив. – http://www.parlament.org.ua/content/print.php?action-news&ar_id=1008 14.02.05.
7. Баранова Т. И. Социальная защита испанских трудящихся // Полис. - 2001. - № 6. - С. 152 – 158.
8. Батыгин К.С. Правоотношения по социальному страхуванню // Государство и право. - 1972. - № 11.
9. Білик Л.С. Економіка праці: Навч. Посібник. — Чернівці: Рута, 2001. — 75 с.
10. Бондаренко О.О. Наочний посібник з курсу «Економіка та соціологія праці». — К., 1995. — 32 с.
11. Бриттан С. Капитализм с человеческим лицом. - СПб., 1998. - С. 179 – 189.
12. Вінер М. Пенсійні системи країн Латинської Америки // Україна: аспекти праці. — 2000. — № 5. — С. 35—37.
13. Ганслі Теренс М. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки. - К.:Либідь, 1996. – 210 с
14. Грег Мак Таггарт. Пенсійна реформа в постсоціалістичних країнах // Соціальна політика. — 2001. — № 1. — С. 19—25.
15. Горюк Н. Криза пенсійних систем: проблеми й альтернативи реформи // Україна: аспекти праці. — 1999. — № 4. — С. 38—40.
16. Городня О. Система соціального захисту у Бельгії // Охорона праці. — 2002. — № 1. — С. 45—46.

17. Деркач Т.В. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування// Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу / за ред. Шушної Л.П.-Чернігів: КП «Видавництво «Чернігівські обереги», 2006.- 182с. – С.126.
18. Догадов В.М. Социальное страхование. - М., 1926.
19. Євченко Ю.В. Страхування в країнах з ринковою економікою (використання світового досвіду в умовах України).: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.05.01 / НАН України. Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин. — К., 2000. — 19 с.
20. Єганов О.Ю., Карась П.М., Красночубенко К.В. Економіка праці: Навч. посіб. — Миколаїв: УДМТУ, 2001. — 48 с.
21. Завіновська Г.Т. Економіка праці: Навч. Посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 299 с.
22. Залетов О. Пенсійний захист населення: глобальна проблема ХХІ століття // Страхова справа.-№3(26).-2006.-С.10.
23. Карпіщенко О.І., Прокопенко О.В., Сотник І.М., Карпіщенко Т.О. Економіка праці: Навч. посіб. для студ. екон. спец. — Суми: СумДУ, 2002. — 132 с.
24. Кожушко С.І. Становлення, сучасний стан та перспективи розвитку законодавства про дисципліну праці в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.05 / С.І. Кожушко / Харківський нац. ун-т внутр.

25. Костицький В. Економічний патріотизм як соціально-економічне і правове явище // Право України. - 2001. - № 6. - С. 18 - 25.
26. Кульчицька О. І. Особливості правового статусу соціальних страхових фондів // Вісник Львівського університету. Сер. юрид. – 2006. – Вип. 42. – С. 238–243.
27. Лаврененко И. М. Государственная социальная политика Российской Федерации: опыт и проблемы трансформации (80-е - первая половина 90-х годов XX столетия), Дис . д-ра ист. наук. - М., 2000. – 158 с.
28. Лібанова Е. Соціальна стратифікація українського суспільства і передумови становлення середнього класу // Нова політика. - 2002. - № 1. - С. 8-9
29. Макеев С. Процессы социальной структуризации в современной Украине // Полис. — 2003. — № 3. — С. 57-58.
30. Обзор зарубежного законодательства о забастовках и локаутах. — Режим доступа:<http://www.trudsud.ru/ru/docs/publications/5/>.
31. Осадчая И. Бюджетная политика государства на переломных этапах: опыт индустриально развитых стран // Мировая экономика и международные отношения. — 1999. — № 8. — С. 25 - 29.
32. Опришко В. Ф., Омельченко А. В., Фастовець А. С. Право Європейського Союзу. — К., 2002.
- 33.

34. Павлова Н. Пенсионная реформа в Латвии // Социальное обеспечение. — 2001. — № 4. — С. 14—18.
35. Павленко М. Світовий досвід функціонування систем соціального страхування. Уроки для України // Україна: аспекти праці. — 2002. — № 6. С. 30—36.
36. Панкевич О.З. Соціальна держава: поняття та загальнотеоретична характеристика: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / О.З. Панкевич / Львівський нац. ун-т. — Л., 2003. — 182 с.
37. Пол де Нойер. Система соціального забезпечення в Нідерландах. // Соціальна політика і соціальна робота. — 1999. — № 2. — С. 28—38.
38. Польовий Л. Стан ринку праці і підвищення розміру допомоги по безробіттю // Соціальний захист. - 2001. - № 5. - С. 21 - 32.
39. Прилипко С.М. Солідарні засади у соціальному забезпеченні / С.М. Прилипко // Право України. — 2003. — №1. — С. 83-85. Варич О.Г. Економічні функції сучасної держави: природа, сутність, зміст, тенденції розвитку в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О.Г. Варич / ІДП НАН України. — К., 2006. — 206 с.
40. Прилипко С.М. Деякі питання соціального страхування // Пробл. законності: Респ. міжвід. наук. зб. — Вип. 50. — Х.: Нац. юрид. акад. України, 2001. — с. 87-92.

41. Рекомендація щодо процедур визначення умов зайнятості на державній службі : рек. МОП від 27 черв. 1978 р. № 159. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgiin/laws/main.cgi?nreg=993_272.
42. Создавая социальную демократию. Сто лет социал-демократической рабочей партии Швеции. - М., 2001. - С. 75 - 87.
43. Свобода объединения на практике: извлеченные уроки : глобальный доклад, представленный в соответствии с механизмом реализации Декларации МОТ об основополагающих принципах и правах в сфере труда // Международное бюро труда. – Женева, 2008. – 137 с.
44. Свобода объединения и коллективные переговоры : общий обзор по Конвенциям МОТ № 87 “О свободе ассоциации”; № 98 “О праве на организацию и на ведение коллективных переговоров”; № 154 “О содействии коллективным переговорам” // Международное бюро труда. – Женева, 1995. – 166 с.
45. Страшун Б. А. Конституционное (государственное) право зарубежных стран: В 4-х т. / Отв. ред - М., 1996. - Т. 1-2.
46. Тиунова Л.Б. Системные связи правовой действительности: методология и теория: моногр. / Л.Б. Тиунова. – СПб. : Изд-во СПб. ун-та, 1991. – 135 с. Павлюченко В.Г. Становление национальной системы социального страхования в России: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.07 / В.Г.

Павлюченко / Ин-т труда М-ва труда и соц. развития РФ. – М., 1998. – 318 с.

47. Трудовое и социальное право зарубежных стран: основные институты. — М., 2002.

48. Українське суспільство 1994–2004 : соціологічний моніторинг / за ред. Н. Паніної. – К., 2004. – С. 16.

49. Феськов Микола Миколайович. Європейська соціальна хартія (переглянута) і трудове законодавство України: питання адаптації: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Одеська національна юридична академія. - О., 2002.-19с.

50. Хоффманн Л., Мьоллерс. Україна на шляху до Європи. – К., 2001. – 343 с.; The EU and Ukraine. Neighbours, Fiends, Partners? Edited by Ann Lewis. The Federal Trust, 2002. – 319 p.

51. Чутчева О.Г. Правове регулювання соціального захисту громадян України: Автореф.дис...канд.юрид.наук:12.00.05 /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля.-Харків, 2003.-18с.

52. Яценко В., Вінер М. В епіцентрі пенсійної реформи — Латвія, Угорщина, Польща // Україна: аспекти праці. — 2000. — № 3. — С. 35—39.

53. Яценко В., Вінер М. В епіцентрі пенсійної реформи — Латвія, Угорщина, Польща // Україна: аспекти праці. — 2000. — № 4. — С. 36—44.

54. Яценко В., Вінер М. Стратегія пенсійної реформи для України // Україна: аспекти праці. — 1998. — № 2. — С. 19—26.
55. Яценко В., Вінер М. Уроки чилійської пенсійної революції // Україна: аспекти праці. — 2000. — № 5. — С. 38—45.
56. Ярошенко І.С. Організаційно-правові форми соціального захисту людини і громадянина в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / І.С. Ярошенко / Київський нац. економ. ун-т. — К., 2006

Питання на іспит

1. Поняття права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
2. Предмет права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
3. Система права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
4. Сутність права соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
5. Поняття «держава соціального благоденства».
6. Вплив міжнародно-правових стандартів права соціального забезпечення зарубіжних країн на українське право соціального забезпечення.
7. Поняття правовідносин соціального забезпечення зарубіжних країн.
8. Види правовідносин соціального забезпечення зарубіжних країн.
9. Поняття соціальних гарантій у системі соціального забезпечення зарубіжних країн.
10. Види соціальних гарантій у системі соціального забезпечення зарубіжних країн.
11. Види та становлення основних моделей соціального захисту у світі.
12. Поняття та характеристика соціального страхування зарубіжних країн.

13. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в Німеччині
14. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в Англії
15. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в Франції
16. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в США.
17. Класифікація та порядок призначення державних соціальних допомог та соціальних пілг в зарубіжних країнах.
18. Відмінність державних соціальних допомог та соціальних пілг України та державних соціальних допомог та соціальних пілг в зарубіжних країнах.
19. Поняття та правові ознаки страхових виплат.
20. Система страхового пенсійного забезпечення в країнах ЄС.
21. Поняття недержавного пенсійного забезпечення країн ЄС.
22. Система недержавного пенсійного забезпечення країн ЄС.
23. Поняття недержавного пенсійного забезпечення США.
24. Система недержавного пенсійного забезпечення країн США.
25. Поняття соціального обслуговування в країнах ЄС.
26. Система соціального обслуговування в країнах ЄС.
27. Поняття та система соціального обслуговування в США.
28. Діяльність соціальних служб в зарубіжних країнах.

29. Поняття соціального забезпечення за законодавством Казахстану.
30. Система та джерела соціального забезпечення за законодавством Казахстану.
31. Поняття та система соціального забезпечення за законодавством США.
32. Історія становлення соціального забезпечення США.
33. Система та особливості соціального забезпечення за законодавством Великої Британії.
34. Джерела соціального забезпечення за законодавством Великої Британії.
35. Система соціального забезпечення Німеччини.
36. Джерела соціального забезпечення Німеччини.
37. Система соціального забезпечення Франції.
38. Джерела соціального забезпечення Франції.
39. Система соціального забезпечення Японії.
40. Джерела соціального забезпечення Японії
41. Система соціального забезпечення Китаю.
42. Джерела соціального забезпечення Китаю.

КУЧМА Ольга Леонідівна
СІНЬОВА Людмила Миколаївна

ЗАРУБІЖНЕ ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Практикум

Оригінал-макет автора

Підписано до друку 29.05.2020. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Ум.друк. арк.5,58. Зам. №2905-20/2
Тираж 200 прим.

Видавничий дім «Освіта України»®
ФОП Маслаков Руслан Олексійович
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4726 від 29.05.2014 р.
Тел. (095) 699-25-20, (098) 366-48-27.
E-mail: osvita2005@gmail.com, www.rambook.com.ua

Виготовлювач: ФОП Поліщук О.В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2142 від 31.03.2005
07400, м. Бровари, вул. Незалежності, 2, кв. 148
тел. (044) 592-13-49

